

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 28 februari 1908, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett till förra sergeantsbostället Klagstorp n:is 19 och 25 i Malmöhus län hörande ägoskifte.

(I. A.)

I en den 7 februari 1908 till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 40) har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att det till förra sergeantsbostället $\frac{2}{3}$ mantal Klagstorp n:is 19 och 25 i Västra Klagstorps socken af Malmöhus län hörande s. k. strandmarksskiftet finge från egendomen afsöndras och mot en köpeskilling af 3,000 kronor försäljas till Malmöhus läns egnahemsförening utan personlig ansvarighet med tillträdesrätt för köparen den 14 mars 1910 samt under villkor i öfrigt, att köpeskillingen skulle erläggas vid tillträdet och af föreningen inbetalas till länets ränteri äfvensom att föreningen skulle själf vidkännas alla med skiftets afsöndrande och köpets lagfarande förbundna kostnader;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflöte, finge, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 4 Saml. 1 Afd. 24 Häft. (N:is 33—37.) 1

Beträffande denna framställning har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»I underdånig skrifvelse den 27 december 1907 har domänstyrelsen anmält, att vid år 1907 å förra sergeantsbostället $\frac{2}{3}$ mantal Klagstorp n:is 19 och 25 i Västra Klagstorps socken af Malmöhus län hållen uppskattning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1910 af berörda egendom, som för närvarande lämnade mer än 600 kronor i årligt arrende, förslag väckts om afsöndring och försäljning af en del af egendomen.

Med anledning häraf har domänstyrelsen, under åberopande af nådiga skrifvelsen till styrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, underställt ärendet Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid öfverlämnat instrumentet öfver förenämnda uppskattningsförrättning, yttrande i ärendet af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfriga detsamma rörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren Thure Röing år 1907 öfver egendomen upprättad karta med beskrifning.

Af dessa handlingar inhämtas bland annat följande.

Ifrågavarande egendom, som är belägen 1,2 mil från Malmö och 0,2 mil från Västra Klagstorps järnvägsstation, innefattar en areal af tillhopa 41 hektar 63 ar, fördelade i två skiften, hemskiftet och strandmarksskiftet, det senare angränsande Öresund och beläget omkring 0,5 mil från hufvudgården strax norr om Klagshamns kalkbruk.

Strandmarksskiftet, som är obebyggdt, innehåller en areal af 5 hektar. Enligt de uppgifter, som lämnats af uppskattningsmännen, utgöres jordmänen å nämnda skifte af ett tunnt myllager, blandadt med sand. Det beskrifves af uppskattningsmännen såsom dålig betesmark, som delvis närmast sjön tidtals öfversvämmas af vatten och som lämnar endast ett svagt bete. Uppskattningsmännen hafva ansett skiftet i fråga så aflägsset från egendomen i öfrigt, att tillsynen däröfver nästan omöjliggjordes och brukningen af detsamma ej vore för en arrendator förenad med någon fördel.

Beträffande detta ägoskiftes disposition hafva uppskattningsmännen förklarad detsamma kunna utan ringaste skada fränskiljas egendomen samt vidare anfört följande.

Vid Klagshamns kalkbruk bedrefves numera en ganska stor industriell verksamhet. Utmed allmänna vägen såväl norr som söder om skiftet hade under de senare åren uppförts en del bostadshus

för arbetare vid kalkbruket. Genom försäljning af skiftet kunde tydligtvis beredas tillgång till ytterligare bostadsplatser och borde det enligt uppskattningsmännens mening icke vara omöjligt att till skiftet finna köpare. Skiftets form vore dock af sådan beskaffenhet, att det icke vore lämpligt, att en ägostyckningsplan från kronans sida eller genom dess medverkan gjordes, utan borde detta kunna öfverlämnas åt den enskilda egendomsspekulanten. I händelse af blifvande försäljning ansåge uppskattningsmännen saluvärdet kunna beräknas till 3,000 kronor, under hvilket belopp uppskattningsmännen ansett kronan icke böra afhända sig detsamma, helst som, därest förberörda industri komme till större utveckling, marken i fråga otvifvelaktigt kunde i en framtid betinga ett mycket högre försäljningspris.

Med sitt förberörda yttrande har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som till alla delar instämt i uppskattningsmännens förslag om afsöndring och försäljning af strandmarksskiftet, tillika öfverlämnat en till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställd skrift från Malmöhus läns egnahemsförening utan personlig ansvarighet, jämte ett exemplar af föreningens stadgar, uti hvilken skrift föreningen förklarar sig villig att emot det åsatta saluvärdet inköpa samma ägoskifte att öfvertagas år 1910, då nu löpande arrendetid tilländaginge, eller tidigare, om öfverenskommelse med arrendatorn därom kunde komma till stånd; och har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, med hänsyn till ifrågasvarande förenings behjärtansvärda syfte att bereda sina medlemmar tillfälle att inom länet förvärfva egna hem, ansett, att det gjorda anbudet icke borde lämnas utan afseende samt att försäljning under hand uti här föreliggande fall kunde ifrågasättas. Möjligen torde, därest området komme att försäljas å auktion, en högre köpeskilling än den nu erbjudna kunna erhållas, men då sannolikt vore, att jordområdet i sådant fall komme att inköpas i spekulationssyfte och härigenom mången mindre bemedlad blifva urståndsatt att af området förvärfva sig mark i och för bildande af eget hem, tilläte sig Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstyrka antagandet af egnahemsföreningens anbud.

För egen del har domänstyrelsen hemställt, att ifrågasvarande ägoskifte finge från egendomen afsöndras och försäljas, men ansett sig icke kunna biträda Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förslag, då detsamma innebure ett frångående af gällande bestämmelser om lägenheters afyttrande och en afvikelse därifrån i förevarande fall syntes styrelsen icke vara motiverad af de utaf Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anförda förhållanden.

Angående förenämnda eignahemsförening kan jag nämna, att densamma bildats år 1907 och den 31 oktober samma år blifvit vederbörligen registrerad. Föreningen har till ändamål att bereda sina medlemmar tillfälle att inom Malmöhus län förvärfva egna hem. För uppfyllande af sitt ändamål skall föreningen söka att för egna eller upplånade medel samt genom anlitande af jordförmedlingsfonden förvärfva sådana jordområden, som lämpa sig för styckning till egna hem eller till andra smärre lägenheter, samt att beträffande landsbygden förmedla lån från statens eignahemslånefond till de medlemmar, som därtill kunna vara berättigade. Medlemskap i föreningen kan förvärfvas af alla välfredjade personer, män och kvinnor äfvensom barn, försåvidt de anmälas af målsmän. Styrelsen består af nio ledamöter. Vid styrelsens sammanträden äger ombud för länets hushållningssällskap eller annan korporation, som ekonomiskt understöder föreningen, rätt att närvara och deltaga i öfverläggningarna. Uti revisionen af föreningens räkenskaper äger ombud för hushållningssällskapet eller korporation, som nyss ärsagdt, deltaga. Förvärf af jordområden må icke ske i större utsträckning, än att de förvärfvade områdena till större delen kunna antagas blifva inom de närmaste åren såsom egna hem eller annorledes använda.

Lika med Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anser jag föreningens anbud förtjäna afseende. Såväl innehållet i föreningens stadgar som de upplysningar i öfrigt, hvilka jag inhämtat angående föreningen, synas mig nämligen borga för, att föreningen skall kunna på ett tillfredsställande sätt fylla den uppgift, föreningen föresatt sig. Genom ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förslag förhindras spekulation och vinnes visshet, att eventuella köpare af byggnadstomter erhålla dessa till skäligt pris. Under dylika förhållanden torde den af domänstyrelsen åberopade omständighet icke böra utgöra hinder för en framställning till Riksdagen i den riktning, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordat.»

Den ifrågavarande försäljningen, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skall ske under hand och icke genom områdets utbudande å auktion, står visserligen i strid med grundsatser, som Riksdagen pläгат tillämpa vid behandling af frågor om afsöndringar från kronoegendomar, men det synes utskottet, att i detta särskilda fall goda skäl tala för en afvikelse från det vanliga förfaringssättet. Genom att i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag försälja ifrågavarande skifte åt Malmöhus läns eignahemsförening vinnes nemligen det dubbla ändamål

att dels förebygga en osund tomtspekulation, af hvilken de kroppsarbetare, för hvilka föreningen vill bereda tomtplatser, sannolikt i sista hand skulle blifva lidande, dels ock stödja en förening, hvars goda syfte torde göra den däraf väl förtjänt.

Utskottet hemställer sålunda,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förvarande framställning.

Stockholm den 28 februari 1908.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
